

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE**  
**FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**DIPLOMOVÁ PRÁCA**

**2010**

**Bc. Daniel Dulai**

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE**  
**FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**KOMPARÁCIA VIDIECKEHO A MESTSKÉHO SPÔSOBU**  
**BÝVANIA RÓMOV**

**Diplomová práca**

Študijný program: Aplikovaná sociálna práca

Školiace pracovisko: Ústav romologických štúdií

Školiteľ: PhDr. Pavol Sika

**Nitra 2010**

**Bc. Daniel Dulai**

Ďakujem môjmu školiteľovi práce PhDr. Pavlovi Sikovi  
za odborné vedenie,  
metodickú pomoc a poskytnutie cenných informácií pri vypracovaní diplomovej práce.  
V neposlednom rade mu patrí veľké poďakovanie za oporu a trpezlivosť, ktorú mi po celú  
dobu preukazoval.

## **ABSTRAKT**

DULAI, Daniel: *Komparácia vidieckeho a mestského spôsobu bývania Rómov*. [Diplomová práca] – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva; Ústav romologických štúdií. - Školiteľ: PhDr. Pavol Sika, Stupeň odbornej kvalifikácie: Magister (Mgr.). – Nitra : FSVaZ, 2010. 68 s.

Diplomová práca sa zaoberá problematikou kvality bývania rómskych rodín a možnosťami skvalitnenia a zlepšenie ich bytovej situácie. Prináša pohľad do rómskych rodín, systém bývania a starostlivosti o svoje obydlia v rómskych osadách. Poukazuje na úroveň bývania rómskej komunity, schopnosť Rómov zabezpečiť si základné podmienky na bývanie, ale tiež neochotu upraviť si okolie svojich príbytkov. Práca detailne popisuje exteriéry a interiéry obydlí, neporiadok a neschopnosť Rómov postarať sa o úpravu svojich chatrčí a bytových domov. Práca poskytuje aj komplexný obraz podmienok bývania rómskych rodín a možností ochoty zmeniť túto situáciu zo strany Rómov. Objektom našej práce boli rómske osady miest a obcí a komparácia ich spôsobu bývania. Diplomová práca uvádza teoretické východiská a popis spôsobu bývania v uvedených osadách.

Diplomová práca sa skladá z dvoch častí – teoretickej a empirickej. V teoretickej časti sme sa zamerali na život a bývanie Rómov v Sečovciach a osadách blízkych obcí v okrese. V empirickej časti sme analyzovali výsledky prieskumu, ktorý sme realizovali v osade Habeš v Sečovciach a osadách obcí Bačkov a Kravany v okrese Trebišov.

### **Kľúčové slová:**

Byt. Bývanie. Kultúra bývania. Kvalita bývania. Chatrč. Bytový dom. Interiér bytu. Energetické siete. Exteriér obydlia. Interiér rómskeho obydlia. Inžinierske siete rómskych obydlí.

## **ABSTRACT**

DULAI, Daniel: *Comparison of rural and urban way of dwelling in Gypsies*. [Diploma thesis] – Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care; The Institute of Romological Studies. – Supervisor : PhDr. Pavol Sika. Master of degree: Magister (Mgr.). – Nitra : FSVaZ, 2010. 68 p.

Diploma work deals with problems of quality of Gypsy families dwelling and possibilities of improving the quality of their housing situation. It looks into Gypsy families, system of dwelling and how they look after their homes in Gypsy settlements. It shows a dwelling standard of Gypsy community, their ability to provide basic conditions for the dwelling but also their unwillingness to look after home environment. The work describes in details both the interior and exterior of their housings, mess and disability of Gypsies to take care of their slums and blocks of flats. The work provides a complex picture of Gypsy families dwelling conditions and possibilities how to change the situation with Gypsies contribution. The object of our work were Gypsy colonies in towns and villages and their comparison in the way of dwelling. Diploma work gives theoretical starting points and description of way of dwelling in given colonies.

Diploma work consists of 2 parts – theoretic and empiric. In theoretic part we focused on life and dwelling of Gypsies in Sečovce and close villages in the area. In empiric part we analyzed the results of our study which was made in settlements Habeš in Sečovce and Bačkov and Kravany in Trebišov region.

### **Key words:**

Flat. Dwelling. Culture of dwelling. Quality of dwelling. Slum. Block of flats. Flat interior. Power network. Housing exterior. Gypsy housing interior. Engineering network of Gypsy dwelling.

## **PREDHOVOR**

Na celom území Slovenska žije početná populácia Rómov. Spravidla sú medzi nimi na jednotlivých územiach veľké rozdiely, hlavne čo sa týka počtu, koncentrácie a tiež reprodukčného správania. Najvyššia koncentrácia rómskeho obyvateľstva je v južnej časti stredného Slovenska a na východnom Slovensku. Žijú v mestách aj na dedinách, v rómskych osadách i rôznych druhoch rómskych obydlií.

Bytová situácia Rómov je jedným z mnohých, napriek tomu jedným z najväznejších problémov Rómov na Slovensku. Rómske osady vyzerajúce ako zhhluk chatrčí, domčekov, kolíb a iných obydlií, doteraz vznikajú na okrajoch majoritných osád. Osady nie sú vybavené inžinierskymi sieťami, medzi obydliami chýbajú prístupové komunikácie, v osadách je špina, blato a neudržiavané okolie príbytkov, čo sa premieta do celkového obrazu o úrovni bývania rómskeho obyvateľstva.

Ďalšie stránky našej diplomovej práce sme sa rozhodli venovať komparácii vidieckeho a mestského spôsobu bývania Rómov z dôvodu záujmu o porovnanie jednotlivých druhov rómskych lokalít na východe Slovenska. Z osobných dlhoročných skúseností s prácou s touto komunitou a takmer dennými návštevami rómskych osád vieme, že Rómovia bývajú častokrát v biednych podmienkach. Niektoré osady majú domy postavené len z dreva a hlíny, strechy domov bez riadnej krytiny a celé obydlie bez vody a elektriny. Svoj dom vnímajú iba ako útočisko pred nepriazňou počasia. Nájomné domy a byty postavené v mestských osadách prijímajú mnohí Rómovia ako samozrejmosť, nestarajú sa o nich, za niekoľko rokov zničia novostavby tak, že tieto sa stanú neobývatelnými. Je bežné, že Rómovia sú neplatičmi inkasa, z bytov sa však aj pri náraste dlhu odmietajú vysťahovať a za zničený byt žiadajú od obce alebo mesta nový.

V našej diplomovej práci sme sa pokúsili ilustrovať rozdiely v bývaní Rómov v mestách a na vidieku, snažili sme sa poukázať na najčastejšie rozdiely v bývaní Rómov v jednotlivých osadách. V empirickej časti práce pracujeme s dotazníkovou metódou. Odpovede na jednotlivé otázky v dotazníku sme zaznamenávali a vyhodnocovali do tabuliek a grafov. Týmto spôsobom sme sa pokúsili pochopiť rozdiely v bývaní v osadách miest a vidieka a poukázať na zásadné problémy v bytovej situácii Rómov.

# **OBSAH**

<b>ÚVOD.....</b>	<b>9</b>
<b>1 HISTÓRIA RÓMOV.....</b>	<b>10</b>
<b>2 SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ PODMIENKY MARGINALIZOVANÝCH SKUPÍN OBYVATELSTVA.....</b>	<b>12</b>
<b>3 ŽIVOTNÉ PODMIENKY RÓMOV.....</b>	<b>12</b>
<b>4 BÝVANIE RÓMOV NA SLOVENSKU.....</b>	<b>13</b>
4.1 VŠEOBECNÉ PODMIENKY BÝVANIA RÓMOV.....	14
4.2 RÓMSKA OSADA V OBCI SEČOVCE.....	16
4.3 RÓMSKE OSADY V OBCIACH BAČKOV A KRAVANY.....	17
<b>4.3.1 Obec Kravany.....</b>	<b>17</b>
<b>4.3.2 Obec Bačkov.....</b>	<b>18</b>
<b>5 OKOLIE RÓMSKYCH OBYDLÍ.....</b>	<b>20</b>
5.1 OSADA HABEŠ V SEČOVCIACH.....	21
5.2 OSADA V OBCI BAČKOV.....	22
5.3 OSADA V OBCI KRAVANY.....	23
<b>6 ZARIADENIE INTERIÉROV RÓMSKYCH OBYDLÍ.....</b>	<b>23</b>
6.1 INTERIÉRY OBYDLÍ V OBCI HABEŠ V SEČOVCIACH.....	23
6.2 INTERIÉRY OBYDLÍ V OSADE OBCE BAČKOV.....	25
6.3 INTERIÉRY OBYDLÍ V OSADE OBCE KRAVANY.....	27
<b>7 SKRÁŠLENIE A VÝZDOBY INTERIÉROV RÓMSKYCH OBYDLÍ.....</b>	<b>29</b>
<b>8 VONKAJŠIA ÚPRAVA RÓMSKYCH OBYDLÍ.....</b>	<b>34</b>
<b>9 INŽINIERSKE SIETE RÓMSKYCH OBYDLÍ.....</b>	<b>37</b>
9.1 INŽINIERSKE SIETE V OSADE HABEŠ V SEČOVCIACH.....	37
9.2 INŽINIERSKE SIETE V OSADE V OBCI KRAVANY.....	38

9.3 INŽINIERSKE SIETRE V OSADE V OBCI BAČKOV.....	39
<b>10 PRIESKUM PROBLÉMOV SPOJENÝCH S KOMPARÁCIOU VIDIECKEHO A MESTSKÉHO SPÔSOBU BÝVANIA RÓMOV.....</b>	<b>41</b>
10.1 CIELE A ÚLOHY PRIESKUMU.....	41
10.2 METÓDY A METODIKY PRIESKUMU.....	43
10.3 VÝBEROVÝ SÚBOR A CHARAKTERISTIKA OBCÍ.....	44
<b>11 VÝSLEDYK PRIESKUMU A ANALÝZA VÝSLEDKOV PRIESKUMU.....</b>	<b>45</b>
11.1 INTERPRETÁCIA ZÍSKANÝCH VÝSLEDKOV DOTAZNÍKA.....	45
<b>12 INTERPRETÁCIA VÁSLEDKOV, NÁVRHY A OPATRENIA.....</b>	<b>59</b>
<b>ZÁVER.....</b>	<b>62</b>
<b>ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....</b>	<b>63</b>
<b>PRÍLOHY.....</b>	<b>65</b>



